

Posudek konzultanta
na rigorózní práci Mgr. Evy Rejchrtové
Odvolání v trestním řízení

I.

Rigorózní práce Mgr. Evy Rejchrtové je zpracována na aktuální a společensky závažné téma. Rigorózní práce se týká tematiky, kterou můžeme nazvat jednou z „věčných“ problémů trestního procesu. Jde o otázku, která úzce souvisí s problematikou přezkoumávání a nápravy vad rozhodnutí. Její řešení, to jest právní úprava řádného opravného prostředku proti rozsudku v trestních věcech, je jedním z pilířů úpravy opravného řízení v každém trestním procesu. Opravné prostředky a zejména odvolání, které je přístupné nejširšímu okruhu osob a umožňuje přezkoumání nejširšího počtu rozsudků, patří k těm úsekům trestního řízení, které vyvolávají značný zájem nauky i praxe, ať již legislativní nebo aplikační.

Aktuálnost zvoleného tématu je dána také metodou zpracování. Právě v období transnacionalizace a globalizace práva (právních řádů) je metoda komparace nejvýhodnějším prostředkem k poznání a výběru nejvhodnější právní úpravy. Uchazečka mimo jiné porovnává dvě právní úpravy, českou a slovenskou, které mají svůj společný základ v tom, že náleží k právnímu řádu bývalého společného státu. Oproti slovenské právní úpravě, která se již v roce 2005 dopracovala k vytvoření zcela nového trestního řádu, česká právní úprava dosud na rekodifikaci čeká.

Za cíl své práce si uchazečka stanovila rozbor platné právní úpravy odvolání, vymezení základních zásad opravného řízení, popis specifických principů charakterizujících tuto část trestního řízení a poukaz na aktuální otázky aplikační praxe včetně možných návrhů de lege ferenda (str. 7). Podle mého názoru se autorce podařilo vytčeného cíle dosáhnout a rigorózní práce je vypracována na velmi pěkné odborné i literární úrovni.

II.

Osnova rigorózní práce je logická. Autorka práci rozdělila do úvodu, šesti kapitol dále vnitřně členěných a závěru. V jednotlivých kapitolách postupně pojednává o obecných otázkách řádného opravného prostředku, tj. o historii odvolání v českém trestním řízení, o obecné charakteristice přezkumného řízení, o zásadách charakterizujících opravné řízení, náležitostech odvolání, o komparaci se slovenskou právní úpravou.

Rigorozantka vychází z dostatečného počtu odborných literárních pramenů včetně internetových pramenů, s kterými kreativně pracuje. V dostatečné míře a správně uvádí i publikovanou judikaturu obecných soudů i Ústavního soudu. Práce má pěknou formální úpravu.

III.

Těžiště rigorózní práce tvoří partie o přípustnosti odvolání, jeho předmětu, odvolacích důvodech a zásadách opravného řízení.

Širší pozornost věnuje uchazečka základním zásadám trestního řízení, které ovlivňují řízení o odvolání. V partii o základních zásadách trestního řízení ve vztahu k řízení o odvolání však postrádám podrobnější rozbor zásady rychlosti řízení. I když zásada rychlosti řízení není vedoucím principem trestního řízení, není cílem trestního řízení, není absolutní zásadou trestního řízení, přesto její význam je podstatný, což se projevuje i v odvolacím řízení. Je tomu tak proto, že v tak citlivém řízení, jakým je trestní řízení se klade mimořádný význam na to, aby věc byla správně rozhodnuta, aby byl odsouzen viník, a to jen za to, co spáchal, a aby nebyl odsouzen a potrestán nevinný. K této otázce bude vhodné se vyjádřit při ústní obhajobě, při které může rigorozantka použít i pramenů, které v práci neuvedla (např. Jelínek, J.: Zásada rychlosti trestního řízení a právní úprava odvolání, in Pocta Otovi Novotnému k 80. Narozeninám. Praha: Aspi, 2008, s. 77-86).

Širší pozornost, a oprávněně, věnuje uchazečka principům, na kterých je založeno řízení o odvolání, tj. principu vázanosti soudu podaným odvoláním, resp. vytýkanými vadami, principu beneficia cohaesionis a zákazu reformace in peius. Juristický rozbor je podrobný i obecně srozumitelný, v práci jsem neshledal žádné věcné chyby.

Z dalších otázek věnuje rigorozantka oprávněně pozornost zákonné povinnosti oprávněných osob odůvodnit podané odvolání. Správně v této spojitosti uvádí, že trestní řád by měl důsledněji než dosud řešit porušení povinnosti odůvodnit odvolání ze strany státního zástupce a obhájce.

Autorka se na více místech práce zabývá problematikou uplatnění dvou klíčových opravných systémů, tj. apelace a kasace v trestním řízení o odvolání. Ve spojitosti se způsobem rozhodnutí soudu druhého stupně, tj. v české právní úpravě založené na principu apelačním s prvky kasace, a ve slovenské právní úpravě založené na principu kasačním s prvky apelace, bude vhodné uvést při ústní obhajobě, která ze srovnávaných právních úprav je citlivější k potřebám obviněného a která k potřebám trestního soudnictví, mezi které náleží určitě rychlost a efektivnost řízení.

IV.

Závěrem shrnuji: Rigorózní práce Mgr. Evy Rejchrtové splňuje všechny náležitosti k ústní obhajobě. Autorka prokázala schopnost samostatného písemného projevu na dané téma. Prokázala hlubší znalost tématu i důvěrnou znalost aplikační praxe.

Ústní obhajobu doporučuji orientovat k podnětům obsaženým v posudku konzultanta.

V Praze 28. 4. 2015

Prof. JUDr. Jiří Jelínek, CSc.,